

Pécsi Református Kollégium Általános Iskolája
OM azonosító: 027413
7630 Pécs, Engel János József utca 15.
Tel./Fax: 72 210-800 E-mail: altiskola@refipecs.hu

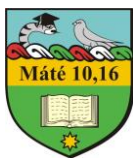
Magyar nyelv 5-8. évfolyam helyi tantárgyi tanterve

A bevezetés tanéve: 2020/2021

A bevezetés évfolyama: 5. évfolyam

A tantárgy helyi tantervét kidolgozta: a humán munkaközösség magyar szaktanárainak szakmai közössége

2020.

Pécsi Református Kollégium Általános Iskolája
OM azonosító: 027413 ☎ 7630 Pécs Engel János József u. 15.

Magyar nyelv
5-8. évfolyam
Helyi tantárgyi tanterv

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
5.	2	68	68	68
6.	2	68	68	$68+17^*=85$
7.	2	68	51	$51+8^*+9^{**}=68$
8.	2	68	51	$51+17^{**}=68$

A tantárggyal kapcsolatos pedagógiai szervezési megjegyzések:

***A Dráma és színház tantárgy** 34 tanórát a magyar nyelv és irodalom tantárgyba integrálva jelenik meg. A 34 tanórát 17-17 órás bontásban a 6. és 7. évfolyam magyar nyelv és irodalom tantárgyak óraszámába építettük be a következő módon:

- A 6. évfolyamon a magyar nyelv tantárgy évi 17 órát kapott.
- A 7. évfolyamon a magyar nyelv tantárgy évi 8 órát kapott.
- A 7. évfolyamon az irodalom tantárgy évi 9 órát kapott.

****A magyar nyelv és irodalom tantárgy a szabadon tervezhető órakeretből** a 7. évfolyamon 0,5 óra/hét, a 8. évfolyamon 1 óra/hét többlet óraszámot kapott. Ezt az évi 17 órát illetve 34 órát a következő módon osztottuk meg az irodalom és a magyar nyelv tantárgyak között:

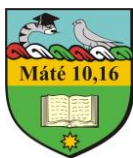
- Az irodalom tantárgy a 7. évfolyamon a szabadon tervezhető órakeretből évi 8 órát kapott.
- A magyar nyelv tantárgy a 7. évfolyamon a szabadon tervezhető órakeretből évi 9 órát kapott.
- Az irodalom és a magyar nyelv tantárgy is a 8. évfolyamon a szabadon tervezhető órakeretből évi 17-17 órát kapott.

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről szóló 51/2012. (XII. 21.) EMMI-rendelet 2. sz. mellékletében kiadott 2.2.15 tantárgyi kerettanterv alapján készült helyi tanterv a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló az 5/2020. (I.31.) Korm. rendelet módosításával.

6/2014. (I. 29.) EMMI rendelete 8. § 7(a) §-a: alapján az Anyanyelv és irodalom műveltségi terület Magyar nyelv és irodalom tárgyát külön Magyar nyelv és Irodalom tantárgyra bontjuk.

A tantárgy helyi tantervét kidolgozta: a humán munkaközösség magyar szaktanárainak szakmai közössége

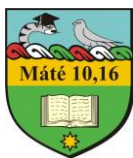

MAGYAR NYELV

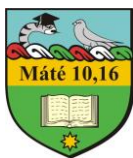
Évfolyam	Heti órakeret	Évi órakeret	Kerettanternvi tartalom (80%)	Helyi tervezésű tartalom (20% + Dráma*)
5.	2	68	54	14
6.	2	68	54	14 +17*
7.	2	68	27	33+8*
8.	2	68	27	41

A Dráma és színház tantárgy Magyar nyelv és irodalom tantárgyba integrált óráinak részletezett megoszlása*

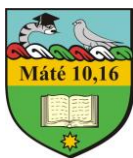
6. osztály	magyar nyelv	I. Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	Saját történetek Spontán beszédre készítő gyakorlatok (pl. közös mondandó, történetgazda) Feszültségteli jelenetek felidézése kiscsoportos rögtönzések formájában Közös történetalkotás feszültségteli jelenetekre építve Analóg történetek alkotása, analóg helyzetek dramatikus feldolgozása A távolítás egyéb technikáinak alkalmazása (pl. a megfordítás vagy a szerepcseré lehetőségeinek alkalmazása) A szereplő sokszorozása adta lehetőségek kibontása, alkalmazása (pl. a szereplő és a belső hangok külön választása)	5 óra
		II. Szófajok a nagyobb nyelvi egységekben: a mondatokban és a szövegben. A szófajokhoz kapcsolódó helyesírási, nyelvhelyességi, szövegalkotási, szövegértési tudnivalók	Saját történetek Spontán beszédre készítő gyakorlatok (pl. közös mondandó, történetgazda) Szabályjátékok, népi játékok A kifejező közlés technikai alapjainak elsajátítása –	1 óra 6 óra

			<p>artikulációs gyakorlatok, tempó-, hangsúly- és hanglejtésgyakorlatok (pl. beszédre készítő játékok, hanggyakorlatok)</p> <p>Beszédgyakorlatok szavakkal, szókapcsolatokkal, mondatokkal;</p> <p>beszédgyakorlatok egyszerű, könnyen tanulható szövegekkel</p> <p>Az egész csoport együttműködését igénylő játékok</p> <p>Rögtönzés</p> <p>Rögtönzés a tanár által megadott témák vagy fogalmak alapján</p> <p>Rögtönzés a tanulók által közösen kidolgozott cselekményvázra (jelenetvázra) építve</p> <p>Szituációs játékok a szereplők jellegzetes vonásainak megadásával, befejezetlen történetre</p> <p>Rögtönzés a megismert kifejezési formák alkalmazásával</p> <p>Színház kifejező eszközei (szöveg, hang, báb, zene, mozgás, tánc)</p> <p>Hangra, zörejre, ritmusra, zenére épülő dramatikus tevékenységek</p> <p>Dramatikus tevékenységek berendezési tárgyakkal, kellék- és jelmezhasználattal</p> <p>Kapcsolatfelvétel, dialógus, monológ szöveges, mozgásos, táncos, maszkos, bábos tevékenységekben</p>	3 óra
7. osztály	irodalom	II. Korok, portrék: Reneszánsz, humanizmus, reformáció	Dramaturgiai alapfogalmak Alapfogalmak: szerep, funkció, karakter, viszony, téma, történet, cselekmény, cselekményszál, esemény	2 óra
				4 óra

			<p>A dramatikus szituációk alapelemeinek (szereplők, hely, idő, viszonyrendszer, probléma) felismerése és azonosítása</p> <p>Szerepjátékok megadott dramaturgiai szerkezetekre</p> <p>Színházi műfajok, stílusok</p> <p>Alapfogalmak: dialógus, monológ, élő zene, hangeffekt, díszlet, jelmez, fényeffekt</p> <p>Alapvető színpadi műfajok felismerése és megkülönböztetése</p> <p>A zene, az ének színpadi alkalmazásának lehetőségei</p> <p>dramatikus tevékenységekben, és ennek megfigyelése színpadi munkában</p> <p>A színházi műfajok, stílusok értelmezése – kis- és nagycsoportos formákban</p>	
		<p>IV. Korok és portrék: Klasszicizmus és romantika</p>	<p>Dramaturgiai alapfogalmak</p> <p>Szerepjátékok megadott dramaturgiai szerkezetekre</p> <p>Színházi műfajok, stílusok</p> <p>A zene, az ének színpadi alkalmazásának lehetőségei</p> <p>dramatikus tevékenységekben, Szöveges, mozgásos, stílusgyakorlatok</p> <p>Dramatikus játékok</p> <p>Megadott témára, címre alkotott állóképek, képsorozatok</p> <p>Egyszerű szituációk megjelenítése különféle eszközrendszerek használatával (pl. némajáték)</p> <p>Műalkotások feldolgozása</p> <p>Különböző művészeti alkotások dramatikus tevékenységekkel történő megközelítése</p>	5 óra

7.osztály	magyar nyelv	I. A kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése	Dramatikus játékok Csoporton belüli kommunikációt és együttműködést erősítő játékok	3 óra
		II. A magyar nyelv társadalmi és földrajzi változatai, ritkább szóalkotási módok – játékos feladatokkal	Műalkotások feldolgozása Művészi szövegrészek, a (nép) hagyomány szövegeinek és/vagy más elemeinek felhasználása különböző dramatikus tevékenységekben	3 óra
		IV. Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	Színházi előadás megtekintése A közösen látott előadás megbeszélése, megvitatása, értelmezése – kis- és nagycsoportos formákban és/vagy dramatikus tevékenységekben	2 óra

Taneshközök

Magyar nyelv

Baloghné Bíró Mária, dr. Baranyai Katalin, dr. Tóth László: Magyar nyelv 5. tk. [FI-501010501/1](#)
Magyar nyelv 5. mf.

Baloghné Bíró Mária, dr. Baranyai Katalin, dr. Forró Orsolya: Magyar nyelv 6. tk. [FI-501010601/1](#)

Baloghné Bíró Mária, dr. Baranyai Katalin: Magyar nyelv 6. mf. [FI-501010602/1](#)

Thomán Angéla: Magyar nyelv 7. tk. [FI-501010701/1](#)

dr. Baranyai Katalin: Magyar nyelv 7. mf. [FI-501010702/1](#)

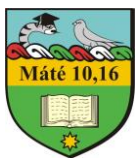
dr. Hegedűs Attila, Méhes Edit: Magyar nyelv 8. tk. [FI-501010801/1](#)

Méhes Edit, Thomán Angéla, Tomcsányiné Kovács Ágnes: Magyar nyelv 8. mf. [FI-501010802/1](#)

Általános tantervű tanulócsoporthok 5-8. osztály

Magyar nyelv és irodalom

A) ALAPELVEK, CÉLOK

A Kárpát-medencei magyarság kultúrájának, nemzeti identitásának egyik legfontosabb alapja az anyanyelve és az ezen a nyelven megszólaló irodalma. Nyelv és irodalom: nemcsak hagyományt teremtenek, hanem folyamatos változásukkal jelent és jövőt is alakítanak. A magyar nyelv és irodalom tantárgyak kiemelten fontos területei a nemzeti öntudatra, önazonosságtudatra, református identitásra nevelésnek. Nyelvünk, közös történelmünk, keresztény alapú vallási és művészeti hagyományaink összekötnék bennünket: korokat, alkotókat, befogadókat és műveket. Egy kulturális hagyományhoz tartozunk, egy nemzet vagyunk. Ezért a magyar nyelv és irodalom tantárgyak a Kárpát-medencei magyarság irodalmát, szellemi örökségét egységesen és egységben kezelik.

Az irodalomtanításban kiemelt szerep jut azoknak az alkotóknak, akik igazodási pontként erkölcsi magatartásukkal, kiemelkedően magas szintű életművükkel alapvetően határozták és határozzák meg a magyar közgondolkodást. Az irodalmi alkotásoknak értékközvetítő funkciójuk van. A magyar irodalom tantárgy tananyaga olyan normatív értékeket közvetít, amelyek a társadalom döntő többségének értékvilágát tükrözik.

A magyar irodalom oktatása folyamatosságában, az egyetemes irodalom pedig szigetszerűen, a legjelentősebb alkotók és alkotások bemutatásával történik.

Az irodalmi művek nyelviileg megformált esztétikai alkotások, melyek beágyazódnak a magyar és az európai kultúrába, így egymással is párbeszédbe tudnak lépni, létrehozva a közös gondolkodást és motívumkincset. Az irodalom azonban nem csak szöveg, és a nyelv sem azonosítható csupán szövegalkotó elemeivel és hatásaival. Az irodalmi alkotások morális, kulturális értékeket örökítenek és teremtenek. Történelmi, személyes tapasztalatokat, bölcséleti felismeréseket hagyományoznak. Létük és hatásuk messze meghaladja a kommunikációs eszköz és a fikciós esztétikai teljesítmény funkcionálisan értelmezett szerepét. Gondolkodásunk, önkifejezésünk, személyes és nemzeti identitásunk kialakításának feltételei és eszközei: „... *nemzeti hagyomány és nemzeti poézis szoros függésben állanak egymással.*” (Kölcsény).

Az irodalmi művek olyan erkölcsi, történelmi, érzelmi konfliktusokkal szembesítik az olvasót, melyekben saját jelenüket, benne közösségi és személyes konfliktusait is felismerhetik, és amely felismerések a tanulók morális, esztétikai és érzelmi fejlődésének is eszközei. Az anyanyelvi kommunikáció fejlettségének meghatározó szerepe van a nyelvi, a kulturális és a szociális kompetenciák alakításában, fejlesztésében, az érzelmi nevelésben, a tanulás teljes folyamatában.

Ennek eszközei többek között egymás gondolatainak, véleményének meghallgatása, tiszteletben tartása, megvitatása. A másokról alkotott vélemény megfogalmazásának alapja a keresztyén bírálat.

A magyar nyelv és irodalom kiemelt szerepet tölt be a tantárgyak sorában: az olvasottság, a nyelv rendszerszerű ismerete, tudatos alkalmazása a differenciált szövegértés alapja, az irodalmi szövegek elemzése a szövegek jelentésszerkezetének megértéséig vezet el, ezek pedig lehetővé teszik az összetett, elvont gondolkodási műveletek elsajátítását, majd alkalmazását. Ezáltal a többi tantárgy tanulásának, később a társadalmi beilleszkedésnek és boldogulásnak is feltételei, segítői. Az irodalmi művek az egyetemes emberi értékeket és normákat (közjó – egyéni boldogság; hazafiság –, individualizmus, igazság, szépség, jóság stb.) közvetítik, ezért az irodalom, mint tantárgy lehetőséget ad a tanulóknak arra, hogy ezeket az értékeket, azok állandóságát, illetve a koronként bekövetkező átértelmezését megismerjék.

A jó és rossz, az igaz és hamis megkülönböztetésével, a valódi értékek felismerése és megbecsülése a hit ajándékának elfogadásához szükséges élmények, tapasztalatok megszerzése által megmutatja, hogy a világ megismeréséhez saját keresztyén kultúránkon át vezet az út.

Ezáltal építi tovább a gyermek társas nyelvhasználati, fogalmi gondolkodásbeli, érzelmi, ízlésbeli, erkölcsi műveltségét.

A sikeres anyanyelvi és irodalmi oktatás kihagyhatatlan szereplője a tanár. Viselkedése, a szakma iránti elkötelezettsége, személyes példamutatása önmagában modell a tanulók számára. A tanár tanít, nevel, fejleszt, irányít és segít. Hagyományt és tudást ad át, segíti a tanulókat, hogy azokat maguk is felfedezzék, megteremtsék saját kognitív struktúráikat, elkészítsék önálló olvasataikat. Ne csak befogadók legyenek, hanem mérlegelő, problémaérzékeny gondolkodású, kreatív értelmezők is. A műveltség, a strukturált tudás átadása alapvető feltétele annak, hogy a tanulók megtanuljanak önállóan gondolkodni és tanulni. Az értékközvetítés pedig elengedhetetlenül szükséges ahhoz, hogy a mérlegelő gondolkodás képességének segítségével a saját értékvilágukat megalkossák, és ez számukra intellektuális és emocionális élményt jelentsen.

A magyar nyelv- és irodalomtanítás egyidejűleg műveltségközvetítést, kompetencia- és személyiségfejlesztést, morális és érzelmi nevelést is jelent. A kompetenciafejlesztés az önálló tudás kialakításában, a közösségbe való beilleszkedésben nyújt segítséget. A morális és érzelmi nevelés – a kompetenciák fejlesztésével együtt – lehetőséget teremt arra, hogy a tanuló átgondolt ítéleteket alkosson, képes legyen sokoldalúan megindokolni véleményét vagy éppen változtasson azon, hogy művelt, kiegyensúlyozott, harmonikus személyiségként szűkebb közösségének felelős tagja legyen.

A magyar nyelv és irodalom tantárgyak nevelési-oktatási struktúrája követi a tanulók kognitív, érzelmi és szociális fejlődését. Az első szakaszban, az 1–4. évfolyamon döntően a jártasságok, készségek, képességek fejlesztése, a második szakaszban, az 5–8. évfolyamon a műveltségalapozás a leghangsúlyosabb, a harmadik képzési szakaszban, a 9–12. évfolyamon a műveltségátadás, illetve a továbbtanulásra és a felnőtt életre való felkészítés kerül középpontba.

A tananyagok ennek megfelelően egészítik ki egymást, a „megtartva továbbfejleszteni” elv alapján épülnek egymásra. Az egyes témák – elősegítve a tudás bevéését, a megértés mélyítését – vissza-visszatérnek, de újabb tartalmakkal, más kérdések középpontba állításával bővülnek. A magyar nyelv és irodalom oktatásának alapelvei és követelményei közé tartoznak: a differenciálás és a tehetséggondozás, a személyes haladást figyelembe vevő foglalkozások, a tanórán kívüli tevékenységek bevonása a tanulási folyamatba.

A magyartanítás alapelve, hogy nincs kitüntetett didaktikai modell, tanítási, értékelési mód. A tanár szabad döntése, szakmai felelőssége, hogy az adott tananyaghoz adekvát módszertani, értékelési módot válasszon, hogy órái élményt adók legyenek.

A magyar nyelv és irodalom tantárgyak tanítása öt nagy szempont köré csoportosítható: a kompetenciafejlesztés, a műveltségközvetítés, a személyiségfejlesztés, a morális és az érzelmi nevelés.

Célok

Alapvető cél a Kárpát-medencei magyarság által létrehozott nyelvi, irodalmi kultúra legkiemelkedőbb alkotásainak megismertetésével olyan műveltségstenderd kialakítása a tanulóknál, amely biztosítja a nemzeti kultúra generációkon átívelő megmaradását és fejlődését.

A magyar nyelv és irodalom tanításának kiemelt célja a harmonikus, sokoldalúan felkészült, olvasó, az anyanyelvüket tudatosan használó, biztos szövegértéssel, illetve szövegalkotási kompetenciával rendelkező tanulók képzése, akik a nyelv tudatos és reflektív alkalmazásával eredményesen kommunikálnak, írásban és szóban is képesek önmagukat pontosan, az adott

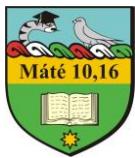

helyzetnek, illetve műfajnak megfelelően kifejezni, képesek a kulturált viselkedésre, nyelvhasználatra. Nyelvi ismereteik és kompetenciáik lehetővé teszik a mérlegelő gondolkodást, az élethosszig tartó folyamatos tanulást, mely által boldogulnak a munka világában, tudnak önállóan és csapatban hatékonyan dolgozni. Nemzetünk kulturális hagyományait ismerik, értik és tisztelik, kötődnek azokhoz.

A magyar nyelv és irodalom tanításának további céljai:

1. A tanulók szövegértési és szövegalkotási képességeinek folyamatos fejlesztése. Ezáltal azonosítani és alkalmazni tudják a verbális és nonverbális kommunikáció jeleit, megértik mások véleményét, ki tudják fejezni a sajátjukat.
2. A tanulók nyelvi megnyilatkozásai megfeleljenek a magyar nyelvhelyesség, illetve helyesírás szabályainak.
3. A hagyományos és digitális szövegfeldolgozások révén fejlődjenek a tanulók íráskészsége, digitális kompetenciája, ismerjék meg a hagyományos és digitális információforrásokat, tanulják meg azok kritikus és etikus használatát.
4. A tanulók rendelkezzenek megfelelő retorikai ismeretekkel, tagolt, arányos szöveget tudjanak alkotni. Ismerjék az érvek, a cáfolatok fajtáit, a nyelvek főbb típusait, az anyanyelvük eredetéről szóló tudományos hipotéziseket, bizonyítékokat, a nyelvtörténetünk nagy korszakait és fontosabb nyelvemlékeinket. Érettségüknek megfelelő szinten tanulják meg nyelvünk földrajzi és társadalmi tagozódását, értsék meg, hogy a nyelv folyamatosan változó rendszer, és ezért a változásért felelősséggel tartoznak.
5. Tanulmányaik alatt ismerjék meg a magyar irodalom korszakait, alkotóit, irodalmunk történetét, az európai irodalom korszakváltást hozó nagy szakaszait, alkotásait. A magyar irodalom kiemelkedő jelentőségű műveit tanári irányítással, majd önállóan értelmezzék, elemezzék. Az irodalmi művek elemzése segíti az összetett gondolkodási műveletek kialakítását: elvonatkoztatás, jelentéssíkok elkülönítése, elemzés, szintetizálás.
6. Az irodalmi művek befogadása által fejlődjenek a tanulók szövegértése, szépérzéke, alakuljon ki az irodalomról szóló laikus szaknyelvük.
7. A könyv nélkül megtanulandó művek segítségével fejlődjenek a tanulók memóriája, előadókészsége. A memorizálás tartós bevésést jelent, mely egyszerre gazdagítja ismereteiket és jelent bármikor előhívható tudást.
8. A magyar nyelv és irodalom tantárgyak nemzetünk gondolkodástörténeti, művészeti hagyományának egy meghatározó szeletét ismertetik meg a tanulókkal. Ezért kiemelten fontos cél, hogy a tanulók számára ez felfedezés, intellektuális és emocionális élmény legyen, olyan hatás, mely gazdagítja műveltségüket, és bevonja őket kulturális örökségünkbe. Az irodalomoktatás a fejlett érzelmi intelligencia kialakításának egyik legfontosabb eszköze.

Cél továbbá, hogy az iskolai tanulmányok végére a már fiatal felnőttek készen álljanak ismereteik, műveltségük, elsajátított készségeik révén arra, hogy bekapcsolódjanak a munka világába, továbbtanuljanak, művelt, nemzetünk iránt elkötelezett emberekké váljanak. Olyan személyiségekké, akik tudatos kultúrabefogadók, műértők lesznek, képesek az értelmező gondolkodásra, az önreflexióra. A szépirodalmi és gyakorlati szövegek, drámajátékok, helyzetgyakorlatok segítenek a saját nézőpont kialakításában és más nézőpontok megértésében, a problémamegoldás fejlesztésében, valamint az empátia kialakításában. Az irodalomoktatás a fejlett érzelmi intelligencia kialakításának egyik legfontosabb eszköze. Az európai és azon belül a magyar kultúra nagy történeteinek, szövegeinek megismerése lehetővé teszi a közösség erkölcsi értékeinek átadását, valamint társadalmi, etikai, lélektani értelmezését.

A tantárgy tanításának specifikus jellemzői az 5–8. évfolyamon

A magyar nyelv és irodalom tanulási terület két tantárgy összekapcsolásával jött létre. Nyelvi meghatározottságuk, tudományterületi összekapcsolódásuk, közös fejlesztési céljaik ellenére önálló diszciplínák, saját szerkezeti és tartalmi elemekkel. Mindkettő saját logikája mentén szerveződik, így a kerettantervben is külön jelennek meg, tananyagtartalmuk, fejlesztési területeik, tanulási eredményeik szerint.

A felső tagozatos tananyag szervesen kapcsolódik az alsó tagozatban elsajátítottakhoz, valamint a tanulók életkori sajátosságaihoz. A képzési szakasz első felében motívumokra épülő témakörök uralják a tananyagot. Ezek biztosítják a tanulási szakaszok közötti átmenetet, az alapkompenciák és a problémamegoldó gondolkodás fejlesztését.

A képzés második szakaszában a fő tananyagszervező elv a kronológia. Ennek célja, hogy a tanulók megismerjék a magyar és a világirodalom néhány nagy korszakát, művelődéstörténeti korszakát, az irodalmat a történelmi-társadalmi folyamatok részeként lássák, és ismereteiket össze tudják kötni más tantárgyak tananyagtartalmaival. Ebben a képzési szakaszban válik feladattá az irodalmi műfajok megismerése és a műfaji sajátosságok felismerése. Ekkor ismerkednek meg az alapvető verstani és stilisztikai jellegzetességekkel is. Az irodalmi ismeretek elsősorban az olvasás öröméhez, a különféle befogadási, értelmezési stratégiákhoz, az irodalmi művek kontextusaihoz vezető utakat mutatják meg, ezzel előkészítve az irodalmi művek eszme-, stílus- és hatástörténeti, valamint történelmi nézőpontú értelmezését. Az anyanyelvi ismeretek és készségek alapvetően a tanuló nyelvhasználatának fejlesztését szolgálják.

A tanórai és az iskolán kívüli tevékenységeket úgy kell megtervezni, hogy alkalmazkodjanak a tanuló társadalmi, kulturális és életkori sajátosságaihoz, és segítsék az adott esetben szükségessé váló differenciálást (felzárkóztatás, tehetséggondozás). Az iskolai munka során törekedni kell a módszertani sokszínűségekre, az aktív tanulói tevékenységekre épülő módszerek alkalmazására (gyűjtőmunka, projektek, kooperatív, együttműködésen alapuló változatos és ötletgazdag írásbeli és szóbeli feladatok).

A tantárgyak fejlesztési céljai csak úgy valósíthatók meg, ha a tanuló a magyar órák aktív alakítójává válik, és nem csupán passzív befogadóként vesz azon részt. A tanulói tevékenységekre és együttműködésre épülő módszerek erősítik a tanuló problémamegoldó képességét, és képessé teszik őt arra, hogy összekapcsolja a különböző forrásokból nyert sokféle információt.

Az 5–8. évfolyamon a tanítás célja az is, hogy megfelelően előkészítse a középiskolai tanulmányokat. A tervezéskor figyelembe kell venni a középiskolai felvételi vizsgák elvárásait, azaz a középiskolák ismert bemeneti követelményeit.

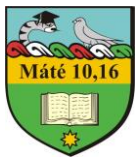
Az értékelési eljárások alkalmazásakor fontos a tanuló teljesítményének kiegyensúlyozott, szóban és írásban történő megítélése.

B) FŐ TÉMAKÖRÖK

Fő témakörök az 5–8. évfolyamon

MAGYAR NYELV

1. A kommunikáció alapjai
2. Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban

3. Állandósult szókapcsolatok, közmondások, szóláshasonlatok, szállóigék
4. Helyesírás, nyelvhelyesség
5. A nyelvi szintek: hangok, szóelemek, szavak, szószerkezetek, mondat, szöveg
6. A szóalkotás módjai
7. Nyelvtörténet, nyelvrokonság; a legújabb kutatások eredményei
8. A magyar nyelv földrajzi, társadalmi változatai
9. A könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei

C) TANULÁSI EREDMÉNYEK

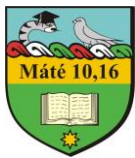
Átfogó célként kitűzött, valamint a fejlesztési területekhez kapcsolódó tanulási eredmények (általános követelmények) az 5–8. évfolyamon

ANYANYELVI KULTÚRA, ANYANYELVI ISMERETEK

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

1. elkülöníti a nyelv szerkezeti egységeit, megnevezi a tanult elemeket;
2. ismeri a magyar hangrendszer főbb jellemzőit és a hangok kapcsolódási szabályait. Írásban helyesen jelöli;
3. funkciójuk alapján felismeri és megnevezi a szóelemeket és szófajokat;
4. a szövegben felismer és funkciójuk alapján azonosít alapvető és gyakori szószerkezeteket (alanyos, határozós, jelzős, tárgyas);
5. szerkezetük alapján megkülönbözteti az egyszerű és összetett mondatokat;
6. felismeri és elemzi a főbb szóelemek mondat- és szövegbeli szerepét, törekszik helyes alkalmazásukra;
7. megfigyeli és elemzi a mondat szórendjét, a szórendi változatok, valamint a környező szöveg kölcsönhatását;
8. érti és megnevezi a tanult nyelvi egységek szövegbeli szerepét;
9. felismeri és megnevezi a főbb szóalkotási módokat: szóösszetétel, szóképzés, néhány ritkább szóalkotási mód;
10. tanári irányítással, néhány szempont alapján összehasonlítja az anyanyelv és a tanult idegen nyelv sajátosságait;
11. megfigyeli, elkülöníti és funkciót társítva értelmezi a környezetében előforduló nyelvváltozatokat (nyelvjárások, csoportnyelvek, rétegnyelvek);
12. felismeri és megnevezi a nyelvi és nem nyelvi kommunikáció elemeit;
13. használja a digitális kommunikáció eszközeit, megnevezi azok főbb jellemző tulajdonságait;
14. megfigyeli és értelmezi a tömegkommunikáció társadalmat befolyásoló szerepét;
15. felismeri a kommunikáció főbb zavarait, alkalmaz korrekciós lehetőségeket;
16. alkalmazza az általa tanult nyelvi, nyelvtani, helyesírási, nyelvhelyességi ismereteket;
17. ismeri és alkalmazza helyesírásunk alapelveit: kiejtés, szóelemzés, hagyomány, egyszerűsítés;
18. társai és saját munkájában a tanult formáktól eltérő, gyakran előforduló helyesírási hibákat felismeri és javítja;
19. etikusan és kritikusan használja a hagyományos papíralapú, illetve a világhálón található és egyéb digitális adatbázisokat.

SZÖVEGÉRTÉS

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

1. megérti az életkorának megfelelő hallott és olvasott szövegeket;
2. kifejezően tudja olvasni és értelmezni az életkorának megfelelő különböző műfajú és megjelenésű szövegeket. A tanuló felismeri és a tanár segítségével értelmezi a számára ismeretlen kifejezéseket;
3. felismeri és szükség szerint a tanár segítségével értelmezi a szövegben számára ismeretlen kifejezéseket;
4. a lábjegyzetek, a digitális és nyomtatott szótárak használatával önállóan értelmezi az olvasott szöveget;
5. a pedagógus irányításával kiválasztja a rendelkezésre álló digitális forrásokból a megfelelő információkat;
6. különbséget tesz a jelentésszerkezetben a szó szerinti és metaforikus értelmezés között;
7. alkalmazza a különböző olvasási típusokat és szöveg-feldolgozási módszereket;
8. összekapcsolja ismereteit a szöveg tartalmával, és reflektál azok összefüggéseire;
9. az olvasott szövegeket szerkezeti egységekre tagolja;
10. szóbeli vagy képi módszerekkel megfogalmazza, megjeleníti a szöveg alapján kialakult érzéseit, gondolatait;
11. az életkorának megfelelő szöveg alapján jegyzetet, vázlatot készít;
12. a tanulási tevékenységében hagyományos és digitális forrásokat használ, ezt mérlegelő gondolkodással és etikusan teszi.

SZÖVEGALKOTÁS

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

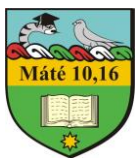
1. érthetően, a kommunikációs helyzetnek megfelelően beszél;
2. gondolatait, érzelmeit, véleményét a kommunikációs helyzetnek megfelelően, érvekkel alátámasztva fogalmazza meg, és mások véleményét is figyelembe veszi;
3. a tanult szövegeket szöveghűen és mások számára követhetően tolmácsolja;
4. az általa tanult hagyományos és digitális szövegtípusok megfelelő tartalmi és műfaji követelményeinek megfelelően alkot szövegeket;
5. a szövegalkotás során alkalmazza a tanult helyesírási és szerkesztési szabályokat, használja a hagyományos és a digitális helyesírási szabályzatot és szótárt;
6. az egyéni sajátosságaihoz mérten tagolt, rendezett, áttekinthető írásképpel, egyértelmű javításokkal alkot szöveget;
7. tanári segítséggel kreatív szöveget alkot a megismert műhöz kapcsolódóan hagyományos és digitális formában;
8. egyszerű rímes és rímtelen verset alkot.

OLVASÓVÁ NEVELÉS

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

1. életkorának megfelelő irodalmi szövegeket olvas;
2. érthetően, kifejezően és pontosan olvas;
3. egy általa elolvasott művet ajánl kortársainak;
4. a tanult szövegeket szöveghűen és mások számára követhetően tolmácsolja;
5. megfogalmazza vagy társaival együttműködve drámajátékban megjeleníti egy mű megismerése során szerzett tapasztalatait, élményeit.

MÉRLEGELŐ GONDOLKODÁS, VÉLEMÉNYALKOTÁS

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

1. személyes véleményét alakítja ki a szövegek és művek által felvetett problémákról (pl. döntési helyzetek, motivációk, konfliktusok), és véleményét indokolja;
2. megérti mások álláspontját, elfogadja azt, vagy a sajátja mellett érveket fogalmaz meg;
3. személyes tapasztalatait összeköti a művekben megismert konfliktusokkal, érzelmi állapotokkal;
4. a feladatvégzés során hatékony közös munkára, együttműködésre törekszik.

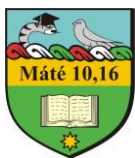
1. TANTÁRGYI BEVEZETŐ

A református helyi tanterv tartalmazza a református jellegből adódó célkitűzéseket. A magyar nyelv tantárgy tananyagának tükröznie és egyúttal szolgálnia, erősíteni kell iskolánk keresztyén szellemiségét.

5-8. évfolyam

Az alapfokú képzés második szakaszában, az 5–8. évfolyamon, a nevelésnek-oktatásnak többszörös feladata és célja van:

- Cél, hogy a diákok megértsék a nemzet, a szűkebb közösség és az egyes ember kapcsolatát. Megismerjék kultúrájukat, annak gondolati, erkölcsi tartalmait, esztétikai értékeit. Ennek révén szellemileg és érzelmileg is kötődjenek ahhoz. Korosztályuknak megfelelően tudják értelmezni múltjukat, jelen környezetüket, önmagukat. A tanulókat fel kell készíteni arra, hogy ennek a kulturális hagyománynak értői és később formálói legyenek.
- Elengedhetetlen, hogy ebben a képzési szakaszban a tanulók biztos szövegértésre tegyenek szert.
- Őrizzék meg kíváncsiságukat, nyitottságukat, s váljanak olvasó emberekké. Olyan olvasó emberekké, akik a képzési szakasz végére már a művek elsődleges jelentése mögé látnak, azaz többféle olvasási és értelmezési stratégiával rendelkeznek, az általuk olvasott szövegeket képesek mérlegelve végiggondolni. Össze tudják kapcsolni a már meglévő ismereteiket az olvasott, hallott vagy a digitális szövegek tartalmával, képesek meglátni és kiemelni az összefüggéseket.
- Cél a gondolkodásra tanítás – a tanulók kíváncsiságának és alkotókedvének megtartásával.
- A tantárgy tanításának kiemelt célja a tanulók műveltségi szintjének folyamatos növelése, melynek révén korosztályuknak, érettségüknek megfelelő ismeretekkel rendelkeznek, s ezeket az ismereteket rendszerben látják, értelmezni tudják azokat.
- Kreativitásuk olyan szintű fejlesztése, hogy az általuk tanult műfajokban, szövegtípusokban – a magyar nyelv és helyesírás szabályait tudatosan alkalmazva – képesek legyenek rövid szövegeket alkotni. Fejlődjék szókincsük, kifejezőkészségük. Az egyéni képességeikhez mértén tagolt, rendezett, áttekinthető írásképpel, egyértelmű

javításokkal alkossanak megfelelő tartalmú és szerkezetű, hagyományos és digitális fogalmazásokat. Fejlődjék digitális kompetenciájuk.

- Cél, hogy a diákok különböző kommunikációs helyzetekben, szóban és írásban is helyesen, szabatosan ki tudják fejezni önmagukat. Az anyanyelvi ismeretek mindenekelőtt a nyelvhasználat tudatosítását és fejlesztését szolgálják, ide értve a tudatos szövegértési stratégiák kialakítását és a kommunikációs helyzethez illő megnyilatkozást, a toleráns nyelvhasználatot.
- Kiemelt feladat a tanulók segítése a tanulás tanulásában.
- **A református iskolák hagyományrendszerének tudatos folytatása**
- **A tömegkommunikációs eszközök tudatos használatára való nevelés a keresztyén értékek védelmét szolgálva**
- A magyar nyelv tantárgy fejlesztési céljai jórészt összehangolhatók: az alaptantervben meghatározott hat fő fejlesztési területből (anyanyelvi kultúra, anyanyelvi ismeretek; irodalmi kultúra, irodalmi ismeretek szövegértés; szövegalkotás; olvasóvá nevelés; mérlegelő gondolkodás, véleményalkotás) négy mindkét tantárgy keretében fejleszthető.
- A magyar nyelv tanítása nemcsak műveltségátadást, kompetenciafejlesztést jelent, hanem érzelmi nevelést is. A diákok személyes boldogulásának, együttműködési képességeinek, társadalmi beilleszkedésének, kulturált viselkedésének érzelmi fejlődésük az alapja.
- A magyar nyelv más tantárgyakhoz, műveltségterületekhez is kötődik. A tantárgyi koncentráció kialakítása a tantárgyi struktúra egyik elve.
- Az órakeret minimum 80%-át a törzsanyagra kell fordítani. Az órakeret 20%-át a szaktanár választása alapján a tananyagok mélyebb, sokszínűbb tanítására, ismételésre, gyakorlásra vagy a tanórán kívüli tudásszerzésre (múzeumlátogatás, színházi előadás megtekintése, előadó meghívása), kompetenciafejlesztésre, projektmunkák megalkotására lehet felhasználni.
- Ha a szaktanár úgy ítéli meg, hogy az órakeret 100%-át a törzsanyag tanítására kell fordítania, lemondhat a választás lehetőségéről.

A törzsanyag órai feldolgozása kötelező.

Az órakeret megoszlása a következőképpen alakul:

A NAT alapján álló törzsanyag és az azt kiegészítő tartalmak, választható, ajánlott témák, művek

I. A törzsanyag

A témakörökben megadott művek a NAT-ban megfogalmazott tanulási eredmények elérését biztosítják.

II. A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak

A törzsanyagon felüli ajánlott témák, művek elősegítik a pedagógus választását a helyi sajátosságoknak, az osztály érdeklődésének megfelelően.

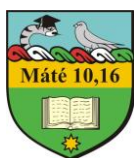
A törzsanyagot jelentő témákra, művekre, tevékenységekre szánt órák nem vonhatók össze a szabadon választott témák, művek értelmezésére szánt órákkal. Az ajánlott, illetve választott témákra szánt órakeretet a pedagógus akkor használhatja fel, ha a törzsanyagot már feldolgozta a diákokkal.

2. A HELYI TANTÁRGYI TANTERV ÁTTEKINTÉSE

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

5.évfolyam: MAGYAR NYELV			
Témakör	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összhőkerete
A kommunikáció alapjai	6	2	8
Helyesírás, nyelvhelyesség játékosan	8	3	11
Állandósult szókapcsolatok	5	1	6
A nyelvi szintek: a beszédhang, a fonéma, a szóelemek, a szavak, az összetett szavak	20	3	23
Hangalak és jelentés	6	2	8
Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	7	3	10
Könyv-és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	2		2
Évfolyam összesen	54	14	68

6. évfolyam: MAGYAR NYELV			
Tematikai egység rövid címe	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összhőkerete
Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	6	6+5*	17
Szófajok a nagyobb nyelvi egységekben: a mondatokban és a szövegben. A szófajokhoz kapcsolódó helyesírási, nyelvhelyességi, szövegalkotási, szövegértési tudnivalók	46	8 + 12*	66

Könyv-és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	2		2
Évfolyam összesen	54	14 +17* (31)	85

- 6. évfolyamon 17 óra dráma és színház kerettantervből

7. évfolyam: MAGYAR NYELV			
Tematikai egység rövid címe	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összhőkerete
A kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése	5	1+3*	9
Mondat a szövegben – az egyszerű mondat részeit, az alá- és mellérendelő szó szerkezetek, a szősszetételek	12	25	37
A magyar nyelv társadalmi és földrajzi változatai, ritkább szóalkotási módok – játékos feladatokkal	10	3+3*	16
Könyvtárhasználat		2*	2
Szövegértés és szövegalkotás		4	4
Évfolyam összesen	27	33+8* (41)	68

8. évfolyam: MAGYAR NYELV			
Tematikai egység rövid címe	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összhőkerete
Szövegértés és szövegalkotás	3	4	7
A kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése		4	4
Készüljünk a felvételiire!	10	19	29
Összetett mondat a szövegben	8	6	14
Nyelvtörténet, nyelvrokonság - játékosan	4	4	8
Könyvtárhasználat	2	4	6
Évfolyam összesen	27	41	68

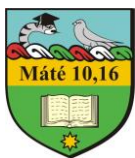
- 7. évfolyamon 8 óra dráma és színház kerettantervből

3. A TANTERV HELYI TANTERVÉBEN A KERETTANTERV KIEGÉSZÍTÉSÉRE BIZTOSÍTOTT ÓRAKERET FELHASZNÁLÁSA

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

5. évfolyam: MAGYAR NYELV	Szabad óra keret:	14
---------------------------	-------------------	----

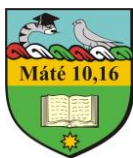
Tematikai egység	Téma	Óraszám
A kommunikáció alapjai	Bibliai történetek dramatizálása. A szereplők megjelenítése	2

	gesztusokkal, mimikával, hanghordozással. A református iskolai élet sajátosságai, szabályok, szokásrendek, hagyományok, ezek feldolgozása.	
Helyesírás, nyelvhelyesség játékosan	Bibliai tanítások a beszédről. Helyesírási szótárak és helyesírási tanácsadó portálak használata. Összefoglalás; Számonkérés	3
Állandósult szókapcsolatok	Bibliából származó közmondássá, szólássá, állandósult szókapcsolattá vált mondások.	1
A nyelvi szintek: a beszédhang, a fonéma, a szóelemek, a szavak, az összetett szavak	A hangképzés biológiája – digitális anyagok Beszédtechnika; Összefoglalás; Számonkérés	3
Hangalak és jelentés	Nyelvi humor; Összefoglalás; Számonkérés	2
Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	Az írás története, szerepe az emberiség fejlődésében. A szövegalkotás fázisai A Biblia könyveinek ismerete, a biztos eligazodás segítése.	3
Összesen:		14

6. évfolyam: MAGYAR NYELV	Szabad órakeret:	31
---------------------------	------------------	----

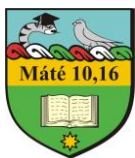
Tematikai egység	Téma	Óraszám
Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	Keresztyén műsorok a médiában. Tömegkommunikációs eszközök tudatos használata, a keresztyén értékek védelmét szolgálva. Összefoglalás, számonkérés. Kreatív írás.	11
Szófajok a nagyobb nyelvi egységekben: a mondatokban és a szövegben. A szófajokhoz kapcsolódó helyesírási, nyelvhelyességi, szövegalkotási, szövegértési tudnivalók	Régi magyar nyelvtaníróink (Szenci Molnár Albert, Geleji Katona István, Tótfalusi Kis Miklós) Tulajdonnevek köznevesülése Köznevek tulajdonnévvé válása Történelmi ragadványnevek	20

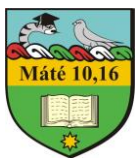
	Bibliai nevek köznevesülése pl.: ádámcsutka, pálfordulás, mózeskosár stb.) A Biblia gyakori személy- és földrajzi neveinek helyesírása. Összefoglalás, számonkérés.	
	Összesen:	31

7. évfolyam: MAGYAR NYELV	Szabad órakeret:	41
---------------------------	------------------	----

Tematikai egység	Téma	Óraszám
A kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése	<p>A jellemek megnyilvánulásai a beszédszituációkban. Egymás gondolatainak meghallgatása, saját véleménnyel való kiegészítése, esetleg vitára bocsátása. A Biblia történeteinek tárgyalása során erkölcsi állásfoglalás a keresztyén tanítások alapján.</p> <p>A vita személyiségfejlesztő módszereinek elsajátíttatása. (A disputa szerepe, jelentősége a reformáció történelmében, mai alkalmazhatósága.</p> <p>Ellentmondásos élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok, erkölcsi értékek feltárása, megbeszélése, megvitatása.</p> <p>A másokról alkotott vélemény megfogalmazásának módjai. Az építő, a bántó bírálat. A keresztyén bírálat fokozatai. A másokról alkotott vélemény megfogalmazásának módjai. Az építő, a bántó bírálat. A Biblia tanítása alapján történő kritikai megnyilvánulások ismerete és betartása.</p> <p>Rövid alkalmi, ünnepi beszéd (reformáció ünnepe, karácsony stb.) szövegének megfogalmazása, elemzése.</p> <p>Dramatikus játékok</p> <p>Csoporton belüli kommunikációt és együttműködést erősítő játékok</p>	<p>1</p> <p>3*</p>

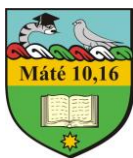
Mondat a szövegben – az egyszerű mondat részei, az alá- és mellérendelő szó szerkezetek, a szóösszetételek	Egyszerű mondatok elemzése. A tárgy. Szerkezeti ábrák. Az egyszerű mondat algoritmusának begyakorlása. A mondatrészek és stilisztikai szerepük: nominális és verbális stílus. Vonzatok és mondat szerkezetek. A törzsanyag elmélyítése, gyakorlás, rendszerezés, ismétlés, összefoglalás, számonkérés.	25
A magyar nyelv társadalmi és földrajzi változatai, ritkább szóalkotási módok – játékos feladatokkal	Aktív és passzív szókincs fejlesztése református tartalmakból. Nyelvváltozatok: A regionális irodalmi nyelv jelenléte Tamási Áron: Vadon nőtt gyöngyvirág c. művében Nyelvjárási elemek Móricz Zsigmond: Árvácska c. regényében Összefoglalás, számonkérés. A tanult anyagok mélyítése, gyakorlása, ismétlések, számonkérése Műalkotások feldolgozása Művészi szövegrészletek, a (nép) hagyomány szövegeinek és/vagy más elemeinek felhasználása különböző dramatikus tevékenységekben	3 3*
Könyvtárhasználat	Színházi előadás megtekintése A közösen látott előadás megbeszélése, megvitatása, értelmezése – kis- és nagycsoportos formákban és/vagy dramatikus tevékenységekben	2*
Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	Bibliai, illetve eddig tanult tartalmak szereplőinek, alakjainak személyisége – írásbeli szövegalkotás. A jó és rossz, az igaz és hamis megkülönböztetésével, a valódi értékek felismerése és megbecsülése a hit ajándékának elfogadásához szükséges élmények, tapasztalatok	4

	megszerzése által megmutatja, hogy a világ megismeréséhez saját keresztyén kultúránkon át vezet az út. Úti napló, úti jegyzetek, elbeszélés, leírás, jellemzés, levél készítése. Összefoglalás, számonkérés.	
	Összesen:	41

8. évfolyam: MAGYAR NYELV	Szabad órakeret:	41
---------------------------	------------------	----

Tematikai egység	Téma	Óraszám
Szövegértés és szövegalkotás	A Biblia tanítása alapján történő kritikai megnyilvánulások ismerete és betartása. Egymás gondolatainak, véleményének tiszteletben tartása. Érvtípusok: Egyenes érvelés, inverz érvelés	4
A kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése	A tömegkommunikáció és a sajtó műfajainak megismerése. Kritikus szemléletmód kialakítása és fejlesztése a keresztyén értékek védelmét szolgálva. Keresztyén műsorok a médiában. A reklám médiumai, műfajai, hatásai. Hír, interjú, riport, tudósítás készítése egyházi esemény kapcsán egyházi személyiséggel. A sajtó leggyakoribb műfajai: hír, tudósítás, interjú. Gyakorlás, témazárók írása.	4
Készüljünk a felvételire!	Előző évek felvételi feladatlapjainak megoldása; rendszerezés, ismétlés, összefoglalás, számonkérés.	19
Összetett mondat a szövegben	A többszörösen összetett mondatok. Körmondatok az irodalmi művekben; Az idézés fajtái Gyakorlás, összefoglalás, számonkérés.	8
Nyelvtörténet, nyelvrokonság - játékosan	Kazinczy és a nyelvújítás. A nyelvújítás mulatságos túlkapásai (Kazinczy-szótár készítése) Nagy nyelvújítók (Barczafalvi Szabó Dávid, Kölcsey, Szemere Pál,	4

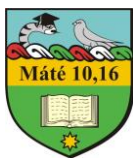

	Kazinczy stb.) VAGY látogatás a helyi Levéltárba. Összefoglalás, számonkérés.	
Könyvtárhasználat	A szövegek sajátosságainak megfigyeltetése, főbb fajtáinak tudatosítása: lineáris és nem lineáris, hagyományos és digitális szövegek Digitális és/vagy nyomtatott szótárak használata	2
Összesen:		41

4. TANTÁRGYI ISMERTETŐ: 5-6. ÉVFOLYAM

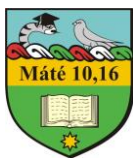
- Az 5–6. évfolyamon az anyanyelvi kultúra oktatásában alapvető cél és feladat az alsóbb évfolyamokon megalapozott szövegértés, szövegalkotás képességének továbbfejlesztése, újabb technikák, stratégiák megismerése és alkalmazása.
- Kiemelt cél a tanulók szövegalkotási képességének fejlesztése: tudjanak fogalmazni különböző kommunikációs helyzeteknek megfelelő szóhasználatú és jelentésű szövegtípusokban, gyakorolják a szövegalkotást. Folyamatosan fejlődjék íráskészségük, helyesírásuk.
- Fontos cél, hogy a tanítási szakasz két éve alatt megalapozó tudást szerezzenek anyanyelvükről, törekedjenek arra, hogy anyanyelvüket szóban és írásban színvonalasan, a szöveggörnyezetnek és korosztályuknak megfelelően használják. Továbbá fejlődjék ki az igényük a pontos és szabatos nyelvhasználatra.
- A tudatos nyelvhasználat alapja az anyanyelv ismerete, a grammatikai ismeretek szövegközpontú elsajátítása. Ezek birtokában lehetséges a nyelvhasználattal kapcsolatos gyakorlati képességek fejlesztése. A hagyományos grammatikaoktatást szövegbe ágyazottan, a szövegek értelmezésében, a szövegalkotásban érdemes elsajátítaniuk.
- Az 5-6. évfolyam nyelvtanoktatása elsősorban a helyesírás tudatosítására, a szövegértésre, a hagyományos és digitális kommunikáció-fejlesztésre összpontosít, illetve a nyelvi rendszer megismerésének kezdeti szakaszára (hangok, szavak, szóelemek). A nyelvi oktatás középpontjában a szövegértés és a szövegalkotás tanítása áll.
- A nyelvi rendszer megismerése és tudatosítása tovább folytatódik. Kitüntetett cél a magyar nyelv írásban és szóban történő helyes használatára való törekvés, továbbá a szövegértés és szövegalkotás gyakoroltatása.

5. TÉMAKÖRÖK, TÖRZSANYAGOK, HELYI TÖBBLET, ÓRAKERET, FEJLESZTENDŐ FELADATOK ÉS ISMERETEK, FOGALMAK ÉVFOLYAMONKÉNT

MAGYAR NYELV 5.

Témakör	I. A kommunikáció alapjai	Órakeret
Törzsanyag	A jelek világa A kommunikáció fogalma, tényezői A kommunikáció nem nyelvi jelei A kommunikációs kapcsolat A beszélgetés	6
Helyi többlet	A törzsanyag elmélyítése. Projekt formájában a téma feldolgozása. A református iskolai élet sajátosságai, szabályok, szokásrendek, hagyományok, ezek feldolgozása.	2
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none">– A nyelvhasználati és a kommunikációs készség fejlesztése– A kommunikáció nem nyelvi jeleinek megismerése, alkalmazása és üzenetének felismerése a mindennapi beszédhelyzetekben– A nyelv zenei kifejezőeszközeinek megismerése, alkalmazása– A hallás utáni szövegértési készség fejlesztése– A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése– Szerep- és drámajátékok gyakoroltatása– Aktív részvétel különböző kommunikációs helyzetekben– Az önálló véleményalkotás készségének fejlesztése– A jelek felismerése, elkülönítése, csoportosítása– A kommunikáció tényezőinek megismerése– A kommunikáció nem nyelvi jeleinek felismerése, alkalmazása– A kommunikációs kapcsolat illemszabályainak tudatosítása, alkalmazása		természetes jelek, mesterséges jelek, jelrendszerek, feladó, címzett, üzenet, kód, csatorna, beszédhelyzet, arcjáték, gesztusok, testhelyzet, külső megjelenés, térköz; hangsúly, hanglejtés, tempó, hangerő, szünet, csend; megszólítás, bemutatkozás, bemutatás, kérdés, kérdés

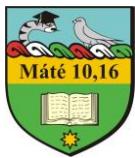
Témakör	II. Helyesírás, nyelvhelyesség játékosan	Órakeret
Törzsanyag	Hang és betű, az ábécé Betűrend, elválasztás Helyesírásunk alapelvei: a kiejtés elve Helyesírásunk alapelvei: a szóelemzés elve Helyesírásunk alapelvei: a hagyomány elve	8

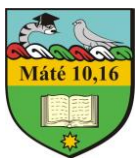
	Helyesírásunk alapelvei: az egyszerűsítés elve	
Helyi többlet	Bibliai tanítások a beszédről. Helyesírási szótárak és helyesírási tanácsadó portálak használata. Összefoglalás; Számonkérés	3
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> – Az alapvető helyesírási szabályok megismerése (kiejtés elve, szóelemzés elve, hagyomány elve, egyszerűsítés elve) – A megismert helyesírási esetek felismerése írott szövegekben, és tudatos alkalmazása a szövegalkotásban 		hang és betű, ábécé, helyesírási alapelv (kiejtés elve, szóelemzés elve, hagyomány elve, egyszerűsítés elve) elválasztás, helyes kiejtés, nyelvi normáknak megfelelő mondatalkotás, határozóragok megfelelő használata

Témakör	III. Állandósult szókapcsolatok	Órakeret
Törzsanyag	Szólások Szóláshasonlatok Közmondások Szállóigék Köznyelvi metaforák	5
Helyi többlet	Bibliából származó közmondássá, szólássá, állandósult szókapcsolattá vált mondások.	1
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> – A szókincsfejlesztése, a nyelvhelyességi szabályok alkalmazása – Az állandósult szókapcsolatok, szólások, közmondások értelmezése, szerkezetének, használati körének megfigyelése – A leggyakoribb mindennapi metaforák jelentésszerkezetének megfigyelése a beszélt és írott szövegekben – játékos gyakorlatokkal 		állandósult szókapcsolat, szólás, szóláshasonlat, közmondás, szállóige, köznyelvi metaforák

Témakör	IV. A nyelvi szintek: a beszédhang, a fonéma, a szóelemek, a szavak, az összetett szavak	Órakeret 20+ 3
Törzsanyag	Hangképzés, fonéma	20

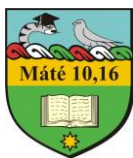

	A magánhangzók csoportosítása Magánhangzótörvények: Hangrend Illeszkedés Mássalhangzótörvények: Részleges hasonulás Írásban jelöletlen és jelölt teljes hasonulás Összeolvadás Rövidülés Kiesés A szavak szerkezete: Egyszerű és összetett szavak Szótő és toldalékok A képző, a jel, a rag	
Helyi többlet	A hangképzés biológiája – digitális anyagok Beszédtechnika; Összefoglalás; Számonkérés	3
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none">– A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismerése– A nyelvi elemzőkészség fejlesztése– A beszédhangok képzésének megismerése, csoportosításának alapjai– A szavak szerkezetének felismerése– A főbb szóelemek és funkciójuk (képző, jel, rag) felismerése, elkülönítése– A szavak jelentésbeli és pragmatikai szerepének megfigyelése a kommunikációban– Az alapszófajok (ige, főnév, melléknév, számnev, névmás) felismerése– Nyelvi játékok, szójátékok, szóalkotás különféle módjainak megismerése, digitális programok használatával is		beszédhang, fonéma, magánhangzó, mássalhangzó, hangkapcsolódási szabályszerűségek, szó, szóelem, egyszerű szó, összetett szó
Témakör	V. Hangalak és jelentés	Órakeret
Törzsanyag	Egyjelentésű szavak Többjelentésű szavak Azonos alakú szavak Rokon értelmű szavak	6

	Ellentétes jelentésű és hasonló alakú szavak Hangutánzó, hangulatfestő szavak	
Helyi többlet	Nyelvi humor; Összefoglalás; Számonkérés	2
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> – A hangalak és a jelentés kapcsolatának, illetve a jelentésmezőnek a felismerése – Az egyjelentésű, a többjelentésű, az azonos alakú, az ellentétes jelentésű szavak, a rokon értelmű szavak, a hasonló alakú szavak, a hangutánzó és a hangulatfestő szavak jelentése, felismerése – Gyakorlatszerzés a szavak jelentésviszonyainak sokféleségében 		egyjelentésű, többjelentésű, hasonló alakú, ellentétes jelentésű, hangutánzó, hangulatfestő szavak, jelentésmező

Témakör	VI. Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	Órakeret
Törzsanyag	Felelet, szóbeli beszámoló, vázlat A leírás Az elbeszélés A párbeszéd A levél (hagyományos, elektronikus)	7
Helyi többlet	Az írás története, szerepe az emberiség fejlődésében. A szövegalkotás fázisai Tantárgyi kapcsolatok bevonása: irodalmi szövegek, bibliai szövegek tanulmányozása	3
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> – Szövegű, értő szövegolvasás gyakorlása – Különböző megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása – Reflektálás a szöveg tartalmára – Olvasási stratégiák alkalmazása – A szóbeli és írásbeli szövegalkotási készség fejlesztése – A kreatív írás gyakorlása – Digitális és/vagy nyomtatott szótárak használata – Szövegtípusok I. (feleletterv, felelet, szóbeli beszámoló, vázlat) jellemzőinek felismerése, alkalmazása – Szövegtípusok II. (elbeszélés, leírás, jellemzés, könyvismertetés, hagyományos levél, elektronikus levél: e-mail) jellemzőinek felismerése, alkalmazása 		elbeszélés, leírás, feleletterv, felelet, szóbeli beszámoló, vázlat, jellemzés, levél, elektronikus levél,

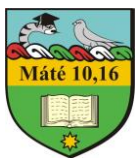

– Helyesírási és a szövegtípusoknak megfelelő alapvető szövegszerkesztési szabályok ismerete	
--	--

Témakör	VII. Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	Órakeret 2
Törzsanyag	A hagyományos és digitális könyv- és könyvtárhasználat Sajtótermékek jellemző jegyei	2
Helyi többlet	-	0
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none">– A könyvtárak típusaival és jellemzőivel való ismerkedés– Megadott szempontok alapján önálló gyűjtőmunka végzése a könyvtárban és digitális felületeken– Az információ-keresés, –gyűjtés alapvető technikáinak gyakorlása– Néhány sajtótermék szerkezetének, tartalmának áttekintése		könyvtár, katalógus, digitális adattárak, sajtó, folyóirat, rovat

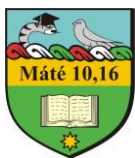
MAGYAR NYELV 6.

Témakör	I. Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	Órakeret
Törzsanyag	A plakát, a meghívó A jellemzés	6
Helyi többlet	Az előző években tanultak ismétlése. A tananyag elmélyítése. Tantárgyi kapcsolatok bevonása: irodalmi szövegek, bibliai szövegek tanulmányozása Tömegkommunikációs eszközök tudatos használata, a keresztyén értékek védelmét szolgálva. Összefoglalás, számonkérés. Kreatív írás. Saját történetek Spontán beszédre készítő gyakorlatok (pl. közös mondandó, történetgazda)	6 5*
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK

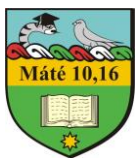

<ul style="list-style-type: none">– Szövegű, értő szövegolvasás gyakorlása– Különféle megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása– Reflektálás a szöveg tartalmára– Olvasási stratégiák alkalmazása– A szóbeli és írásbeli szövegalkotási készség fejlesztése– A kreatív írás gyakorlása– Szövegtípusok III. (plakát, meghívó) jellemzőinek felismerése, alkalmazása– Helyesírási és a szövegtípusoknak megfelelő alapvető szövegszerkesztési szabályok ismerete	plakát, meghívó, könyvismertető
--	---------------------------------

Témakör	II. Szófajok a nagyobb nyelvi egységekben: a mondatokban és a szövegben. A szófajokhoz kapcsolódó helyesírási, nyelvhelyességi, szövegalkotási, szövegértési tudnivalók	Órakeret
Törzsanyag	Szóelemek, szófajok Az ige fogalma Az igeidők Az igemódok Az ige ragozása A leggyakoribb igeképzők Az igék helyesírása A határozószó A főnév Személynevek és helyesírásuk A földrajzi nevek és helyesírásuk Az állatnevek, égitestek, márkanevek és helyesírásuk Az intézménynevek, címek, díjak és helyesírásuk A melléknév A melléknevek helyesírása A számnév A számnév helyesírása A névmások A személyes és birtokos névmás A kölcsönös és visszaható névmás	46

	<p>A mutató és kérdő névmás</p> <p>A vonatkozó, határozatlan és általános névmás</p> <p>Az igenevek:</p> <p>A főnévi igenév</p> <p>A melléknévi igenév</p> <p>A határozói igenév</p> <p>Viszonyszók, mondatszók</p>	
Helyi többlet	<p>Régi magyar nyelvtaníróink (Szenci Molnár Albert, Geleji Katona István, Tótfalusi Kis Miklós) Tulajdonnevek köznevesülése</p> <p>Köznevek tulajdonnévvé válása</p> <p>Történelmi ragadványnevek</p> <p>Bibliai nevek köznevesülése pl.: ádámcsutka, pálfordulás, mózeskosár stb.)</p> <p>A Biblia gyakori személy- és földrajzi neveinek helyesírása. Összefoglalás, számonkérés.</p> <p>Saját történetek</p> <p>Spontán beszédre készítő gyakorlatok (pl. közös mondandó, történetgazda)</p> <p>Szabályjátékok, népi játékok</p> <p>A kifejező közlés technikai alapjainak elsajátítása – artikulációs gyakorlatok, tempó-, hangsúly- és hanglejtésgyakorlatok (pl. beszédre készítő játékok, hanggyakorlatok) Beszédgyakorlatok szavakkal, szókapcsolatokkal, mondatokkal; beszédgyakorlatok egyszerű, könnyen tanulható szövegekkel</p> <p>Az egész csoport együttműködését igénylő játékok</p> <p>Rögtönzés</p> <p>Rögtönzés a tanár által megadott témák vagy fogalmak alapján Rögtönzés a tanulók által közösen kidolgozott cselekményvázra (jelenetvázra) építve Szituációs játékok a szereplők jellegzetes vonásainak megadásával, befejezetlen történetre Rögtönzés a megismert kifejezési formák alkalmazásával</p> <p>Színház kifejező eszközei (szöveg, hang, báb, zene, mozgás, tánc) Hangra, zörejre, ritmusra, zenére épülő dramatikus tevékenységek Dramatikus tevékenységek berendezési tárgyakkal, kellék- és jelmezhasználattal Kapcsolatfelvétel, dialógus, monológ szöveges, mozgásos, táncos, maszkos, bábos tevékenységekben</p>	<p>8</p> <p>1*</p> <p>6*</p> <p>3*</p> <p>2*</p>

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none">– Helyesírási készség fejlesztése– A szójelentés, a metaforikus jelentés, a több szófajúság megismerése– A szavak jelentésbeli szerepe és gyakorlati alkalmazása a szóbeli és írásbeli kommunikációban– A szófajok felismerése helyes leírása a mondatban és a szövegben: ige, főnév, számnév, határozószó, igenevek, névmások, viszonzyszók, mondatszók– Az iskolai helyesírási segédeszközök: szótár, szabályzat és helyesírási portálok önálló használata– Különféle megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása– Szóbeli és írásbeli fogalmazási készség fejlesztése– Reflektálás a szöveg tartalmára– A szöveghű és értő szövegolvasás gyakorlása– A hagyományos és a digitális íráshasználat fejlesztése– A kreatív írás gyakorlása– A helyesírási készség fejlesztése– A mérlegelő gondolkodás fejlesztése– A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismerése– A nyelvi elemzőkészség kialakítása	szó, szóelem, szófajok: ige, főnév, melléknév, számnév, határozószó, igenevek, névmások, viszonzyszók, mondatszók

Témakör	III. Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	Órakeret
Törzsanyag	A hagyományos és digitális könyv- és könyvtárhasználat Sajtótermékek jellemző jegyei	2
Helyi többlet	-	0
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
– Képzőművészeti gyűjtemények megismerése vezetéssel – Részvétel múzeumpedagógiai és könyvtárismereti foglalkozáson, és az azt előkészítő osztálytermi órán – Megadott szempontok alapján reflexió megfogalmazása a múzeumban, színházban, könyvtárban szerzett tapasztalatokról		múzeum, kiállítás, gyűjtemény, célcsoport, könyvismertetés

6. TANTÁRGYI ISMERTETŐ: 7–8. ÉVFOLYAM

A 7–8. évfolyamon a magyar nyelv és irodalom tantárgyak alapóraszám: 204 óra.

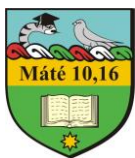

A Nemzeti alaptantervben előírt minimum 3-3 óra javasolt elosztása: 1 magyar nyelv, 2 irodalom.

A magyar nyelv óraszámai úgy értendők, hogy minden témakör kiemelt feladata az írásbeli és szóbeli szövegértés és szövegalkotás folyamatos fejlesztése.

A helyi tanterv óraszám: 272 óra; heti 2 magyar nyelv és heti 2 irodalomóra

- A 7–8. évfolyamon tovább folytatódik az ismeretek bővítése, a kompetenciák fejlesztése (azaz megerősítése, finomítása, hatékonyságuk, változékonyságuk növelése), és az érzelmi nevelés.
- Ennek a tanítási-tanulási szakasznak a végére a tanulók biztos szövegértési készséggel rendelkeznek, szövegalkotási képességeiket folyamatosan bővíteni kell. Cél, hogy a 8. évfolyam végére a tanulók értőn alkalmazzák a nyelvi ismereteiket: értsék anyanyelvük szerkezetét, grammatikáját, össze tudják vetni anyanyelvük sajátosságait az általuk tanult idegen nyelv sajátosságaival. Ismerjék fel az adott kommunikációs helyzetet, ennek megfelelően az általuk tanult műfajokban, írásban és szóban helyesen és pontosan, a magyar nyelv szabályai szerint fejezzék ki magukat.
- Tudják alkalmazni a digitális szövegalkotás és -befogadás módjait. Képesek legyenek saját véleményüket logikusan kifejteni, érvelni, s tanulják meg a toleráns nyelvhasználatot. Ezek birtokában tudnak a tanulók egymással együttműködni, csapatban és párban dolgozni, így tudják megérteni egymás gondolatait, és saját gondolataikat a lehető legpontosabban elmondani, megértetni másokkal. Ez teremt lehetőséget a személyiségük fejlesztésére, érzelmi nevelésükre is.
- A 7–8. évfolyamon a tanulók a magyar nyelv rendszerének további szintjeit ismerik meg. A nyelvi oktatás középpontjában továbbra is a szövegértés és a szövegalkotás tanítása áll. A tanult nyelvi szintek nyelvtani ismereteit a diákok a szövegek értelmezésében, a szövegalkotásban és az idegen nyelv tanulásában betöltött szerepük szerint vizsgálják. Ennek a tananyagnak a középpontjában az egyszerű és összetett mondatok, az állandósult szókapcsolatok állnak. A funkcionális nyelvhasználati ismeretek mellett a tanulók elhelyezik a magyar nyelvet a világ nyelvei között, tájékozódnak a magyar nyelv történetének főbb állomásairól, közben többféle szövegépítő eljárással, kommunikációs technikával találkoznak.
- A nyelvoktatásban fontos szerepet kap az egyéni fejlesztés. A tanulás tanítása (elemző olvasás, kulcsszavak, lényegkiemelés, vázlatírás, gondolati váz elkészítése, szövegalkotás) a magyar nyelv tanításának is lehetősége és feladata.
- A 8. osztályosokat a tanterv a középiskolai felkészülésben és a pályaválasztásban az eddig tanultak rendszerező ismétlésével segíti.
- Az órakeret minimum 80%-át a törzsanyagra kell fordítani. Az órakeret 20%-át a szaktanár választása alapján a tananyagok mélyebb, sokszínűbb tanítására, ismétlésre,

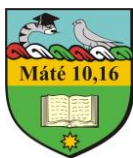
gyakorlásra vagy a tanórán kívüli tudásszerzésre (múzeumlátogatás, színházi előadás megtekintése, előadó meghívása), kompetenciafejlesztésre, projektmunkák megalkotására lehet felhasználni. A választást segítő javaslatok a részletesen szabályozott kötelező törzsanyag mellett találhatóak.

- Ha a szaktanár úgy ítéli meg, hogy az órakeret 100 %-át a törzsanyag tanítására kell fordítania, lemondhat a választás lehetőségéről.
- A NAT alapján álló törzsanyag és az azt kiegészítő tartalmak, választható, ajánlott témák, művek
A törzsanyag
 - A témakörökben megadott művek a NAT-ban megfogalmazott tanulási eredmények elérését biztosítják.A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak
 - A törzsanyagon felüli ajánlott témák, művek elősegítik a pedagógus választását a helyi sajátosságoknak, az osztály érdeklődésének megfelelően.
- A törzsanyagot jelentő témákra, művekre, tevékenységekre szánt órák nem vonhatók össze a szabadon választott témák, művek értelmezésére szánt órákkal. Az ajánlott, illetve választott témákra szánt órakeretet a pedagógus akkor használhatja fel, ha a törzsanyagot már feldolgozta a diákokkal.

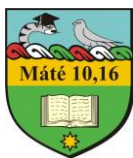
7. TÉMAKÖRÖK, TÖRZSANYAGOK, HELYI TÖBBLET, ÓRAKERET, FEJLESZTENDŐ FELADATOK ÉS ISMERETEK, FOGALMAK ÉVFOLYAMONKÉNT

MAGYAR NYELV 7.

Témakör	I. A kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése	Órakeret
Törzsanyag	Kommunikáció szóban és írásban Alkalmi beszéd, ünnepi beszéd, köszöntő Hozzászólás, felszólalás, kiselőadás Vita és érvelés Kommunikációs zavar A tömegkommunikáció szerepe, feladatai, tájékoztató és véleményközlő műfajai Reklám, hirdetés, apróhirdetés	5
Helyi többlet	A választékos, tisztelettudó szóhasználat igényének folyamatos alakítása. A mai ember beszédhelyzetei. A	

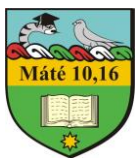

	<p>beszéd és a hallgatás aránya. A befogadó hallgatás. A jellemek megnyilvánulásai a beszédszituációkban. Egymás gondolatainak meghallgatása, saját véleménnyel való kiegészítése, esetleg vitára bocsátása. A Biblia történeteinek tárgyalása során erkölcsi állásfoglalás a keresztyén tanítások alapján.</p> <p>A vita személyiségfejlesztő módszereinek elsajátítása. (A disputa szerepe, jelentősége a reformáció történelmében, mai alkalmazhatósága. Ellentmondásos élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok, erkölcsi értékek feltárása, megbeszélése, megvitatása.</p> <p>A másokról alkotott vélemény megfogalmazásának módjai. Az építő, a bántó bírálat. A keresztyén bírálat fokozatai. A Biblia tanítása alapján történő kritikai megnyilvánulások ismerete és betartása.</p> <p>Rövid alkalmi, ünnepi beszéd (reformáció ünnepe, karácsony stb.) szövegének megfogalmazása, elemzése. Összefoglalás, számonkérés.</p> <p>Dramatikus játékok (szöveggel, hanggal, bábbal, zenével, mozgással, táncsal) 4 óra</p> <p>Csoporton belüli kommunikációt és együttműködést erősítő játékok</p>	<p>1</p> <p>3*</p>
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none">– A problémamegoldó gondolkodás fejlesztése– A nyelvhasználati és a kommunikációs készség fejlesztése– A kommunikáció nem nyelvi jeleinek alkalmazása mindennapi helyzetekben– A kommunikációs zavar felismerése, néhány megismert korrekciós lehetőség alkalmazása– A szövegértési készség fejlesztése– A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése– Szerep- és drámajátékok gyakoroltatása– Aktív részvétel különböző kommunikációs helyzetekben– A közéleti megnyilatkozás alapjainak elsajátítása– Az önálló véleményalkotás készségének fejlesztése– Az önálló tanulási és ismeretszerzési képesség fejlesztése hagyományos és digitális források, eszközök használatával– A tömeg- és digitális kommunikáció jellemzőinek megismerése– A kommunikációs zavar felismerése, javítása– Vita- és érvelési kultúra elsajátítása		tömegkommunikáció, kommunikációs zavar, vélemény, vita, érv, cáfolat, hozzászólás, felszólalás, alkalmi beszéd

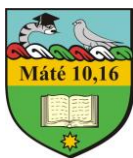
<ul style="list-style-type: none">– A közéleti beszédformák (felszólalás, hozzászólás, alkalmi beszéd) felismerése és alkalmazása	
---	--

Témakör	II. Mondat a szövegben – az egyszerű mondat részei, az alá- és mellérendelő szószerkezetek, a szóösszetételek	Órakeret
Törzsanyag	A mondat a szövegben, a mondatok csoportosítása Az állítmány Az alany A tárgy Határozók Hely-, idő-, állapot- és módhatározó Eszköz-, társ-, részes-, ok-, cél-és állandó határozó A jelzők Minőség-, mennyiség-, birtokos és értelmező jelző) A mellé- és alárendelő szószerkezet Az egyszerű mondat szerkezete Az egyszerű mondat helyesírása Szóképzés Alárendelő szóösszetételek Mellérendelő szóösszetételek	12
Helyi többlet	Egyszerű mondatok elemzése. A tárgy. Szerkezeti ábrák. Az egyszerű mondat algoritmusának begyakorlása. A mondatrészek és stilisztikai szerepük: nominális és verbális stílus. Vonzatok és mondat szerkezetek. A törzsanyag elmélyítése, gyakorlás, rendszerezés, ismétlés, összefoglalás, számonkérés.	25
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none">– A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismerése– A nyelvi elemzőkészség fejlesztése– A nyelv változásainak megfigyelése– A helyesírási készség fejlesztése		egyszerű szó, összetett szó, mondatrészek, szószerkezetek (alárendelő: alanyos, tárgyas, határozós, jelzős; mellérendelő: kapcsolatos, ellentétes,

<ul style="list-style-type: none">– A mondatfajták azonosítása a közlési szándék szerint a beszélt és az írott nyelvben– Egyszerű mondat típusainak felismerése, elemzése– Az egyszerű mondat központosítása– Az összetett szavak helyesírásának alapvető szabályai– A mellérendelő és az alárendelő szószerkezet fajtáinak megismerése, elemzése– A mondatrészek megtanulása (alany, állítmány, tárgy, határozók [időhatározó, helyhatározó, részhathatározó, mód- és állapothatározó, ok-és célhatározó, eszköz- és társhatározó, állandó határozó]), jelző [minőségjelző, birtokos jelző, mennyiségjelző, értelmező]– A szórend és a mondatjelentés kapcsolatának vizsgálata– A szó elsődleges jelentésének, illetve a metaforikus jelentésnek elkülönítése, tudatos alkalmazása– A főbb szóalkotási módok (szóösszetétel, szóképzés) ismerete– Az összetett szavak alapvető helyesírási szabályainak elsajátítása– Digitális és papíralapú iskolai helyesírási segédeszközök: szótárak és szabályzatok és helyesírási portálok önálló használata	választó, magyarázó, következtető); szóösszetétel, szóképzés, szórend
--	---

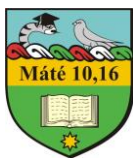
Témakör	III. A magyar nyelv társadalmi és földrajzi változatai, ritkább szóalkotási módok – játékos feladatokkal	Órakeret
Törzsanyag	A köznyelv és csoportnyelvek Nyelvjárások Ritkább szóalkotási módok Mozaikszók, ikerszók és szórövidülések	10
Helyi többlet	Aktív és passzív szókinés fejlesztése református tartalmakból. Nyelvváltozatok: A regionális irodalmi nyelv jelenléte Tamási Áron: Vadon nőtt gyöngyvirág c. művében Nyelvjárási elemek Móricz Zsigmond: Árvácska c. regényében Összefoglalás, számonkérés. A tanult anyagok mélyítése, gyakorlása, ismétlések, számonkérése Műalkotások feldolgozása	3 3*

	Művészi szövegrészek, a (nép) hagyomány szövegeinek és/vagy más elemeinek felhasználása különböző dramatikus tevékenységekben	
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none">– Az anyanyelv állandóságának és változásának tudatosítása– A nyelv főbb változatainak megismertetése (köznyelv, irodalmi nyelv, csoportnyelvek)– A nyelvek megjelenési formáinak ismerete– A tanuló környezetében előforduló nyelvjárás néhány jellegzetességének megfigyelése– A nyelvi tolerancia kialakítása, fejlesztése– A tanuló környezetében előforduló nyelvváltozatok azonosítása– Anyanyelv, idegen nyelv, nemzetiségi nyelv összevetése		irodalmi nyelv, köznyelv, nyelvjárás, csoportnyelv, ifjúsági nyelv, jelnyelv

Témakör	IV. Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	Órakeret
Törzsanyag		0
Helyi többlet	Színházi előadás megtekintése A közösen látott előadás megbeszélése, megvitatása, értelmezése – kis- és nagycsoportos formákban és/vagy dramatikus tevékenységekben	2
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
A közösen látott előadás megbeszélése, megvitatása, értelmezése – kis- és nagycsoportos formákban és/vagy dramatikus tevékenységekben.		színháték, színhad, színész, néző, szervezési feladatok

Témakör	V. Szövegértés és szövegalkotás	Órakeret
Törzsanyag		0
Helyi többlet	Bibliai, illetve eddig tanult tartalmak szereplőinek, alakjainak személyisége – írásbeli szövegalkotás. A jó és rossz, az igaz és hamis megkülönböztetésével, a valódi értékek felismerése és megbecsülése a hit ajándékának elfogadásához szükséges élmények, tapasztalatok megszerzése által megmutatja, hogy a világ megismeréséhez saját keresztyén kultúránkon át vezet az	4

	út. Úti napló, úti jegyzetek, elbeszélés, leírás, jellemzés, levél készítése.	
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
Bibliai, illetve eddig tanult tartalmak szereplőinek, alakjainak személyisége – írásbeli szövegalkotás. A jó és rossz, az igaz és hamis megkülönböztetésével, a valódi értékek felismerése és megbecsülése a hit ajándékának elfogadásához szükséges élmények, tapasztalatok megszerzése által megmutatja, hogy a világ megismeréséhez saját keresztyén kultúránkon át vezet az út. Úti napló, úti jegyzetek, elbeszélés, leírás, jellemzés, levél készítése. Összefoglalás, számonkérés.		úti napló, úti jegyzetek

MAGYAR NYELV 8.

Témakör	I. Szövegértés és szövegalkotás	Órakeret
Törzsanyag	A szöveg megszerkesztettsége, szerkezeti egységei Szövegtípusok és műfaji, retorikai, stilisztikai jellemzői Az érv és a cáfolat	3
Helyi többlet	A Biblia tanítása alapján történő kritikai megnyilvánulások ismerete és betartása. Egymás gondolatainak, véleményének tiszteletben tartása. Érvtípusok: Egyenes érvelés, inverz érvelés. Összefoglalás, számonkérés.	4
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> Különbőféle megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása A szövegtípusok műfaji, retorikai és stilisztikai jellemzőinek megismerése, áttekintése 		elbeszélés, leírás, jellemzés, érvelés, cáfolat, érvtípusok

Témakör	II. A kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése	Órakeret
Törzsanyag		0
Helyi többlet	<p>A tömegkommunikáció és a sajtó műfajainak megismerése. Kritikus szemléletmód kialakítása és fejlesztése a keresztyén értékek védelméért szolgálva. Keresztyén műsorok a médiában. A reklám médiumai, műfajai, hatásai.</p> <p>Hír, interjú, riport, tudósítás készítése egyházi esemény kapcsán egyházi személyiséggel.</p> <p><i>A sajtó leggyakoribb műfajai: hír, tudósítás, interjú</i></p>	4

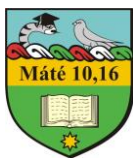

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK
<p>A tömegkommunikáció és a sajtó műfajainak megismerése. Kritikus szemléletmód kialakítása és fejlesztése a keresztyén értékek védelmét szolgálva. Keresztyén műsorok a médiában. A reklám médiumai, műfajai, hatásai.</p> <p>Hír, interjú, riport, tudósítás készítése egyházi esemény kapcsán egyházi személyiséggel.</p> <p>A sajtó leggyakoribb műfajai: hír, tudósítás, interjú.</p> <p>Gyakorlás, témazárók írása.</p>	interjú, riport, tudósítás, reklám

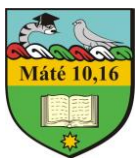
Témakör	III. Készüljünk a felvételire!	Órakeret
Törzsanyag	Az eddig tanult ismeretek	10
Helyi többlet	Előző évek felvételi feladatlappjainak megoldása; rendszerezés, ismételés, összefoglalás, számonkérés.	19

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none">– A tanult hangtani, alaktani ismeretek megfigyeltetése és felismerése a szavakban– A szófajok és mondatfajták megfigyeltetése és felismerése a szövegben– A szókincs fejlesztése– Az állandósult szókapcsolatok, a szólások, a közmondások, a szállóigék értelmezése– A szóbeli és írásbeli fogalmazási készség fejlesztése– Az olvasmány-feldolgozási stratégiák gyakoroltatása– Reflektálás a szöveg tartalmára– A szöveghű, értő szövegolvasás gyakoroltatása– A hagyományos és a digitális írás fejlesztése– Kreatív írásgyakorlatok alkalmazása– A helyesírási készség fejlesztése– A mérlegelő gondolkodás fejlesztése– A megtanult szövegtípusok jellemzőinek felismerése és alkalmazása– Helyesírási, nyelvhelyességi szabályoknak és a szövegtípusoknak megfelelő hagyományos és digitális szövegszerkesztési szabályok átisméltése	Az eddig tanult fogalmak átisméltése

Témakör	IV. Összetett mondat a szövegben	Órakeret
Törzsanyag	A mellérendelő összetett mondat	8

	Az alárendelő összetett mondatok A sajátos jelentés tartalmú mellékmondat Az összetett mondat helyesírása Az idézés	
Helyi többlet	A többszörösen összetett mondatok. Körmondatok az irodalmi művekben; Az idézés fajtái Gyakorlás, összefoglalás, számonkérés.	8
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none">– A mondatfajták felismerése a közlési szándék és szerkezet szerint– Az összetett mondatok típusainak megismerése– Alárendelő és mellérendelő összetett mondatok elkülönítése– A központosítás megtanulása az összetett mondatban– Az idézés szabályainak elsajátítása <p>A többszörösen összetett mondatok. Körmondatok az irodalmi művekben; Az idézés fajtái Gyakorlás, összefoglalás, számonkérés.</p>		összetett mondat, alárendelés, mellérendelés, logikai viszonyok; idézet, idézés
Témakör	V. Nyelvtörténet, nyelvrokonság - játékosan	Órakeret
Törzsanyag	A nyelvek osztályozása nyelvtípusok szerint Nyelvünk eredete, rokonsága Nyelvtörténet, nyelvemlékek Nyelvújítás	4
Helyi többlet	Kazinczy és a nyelvújítás. A nyelvújítás mulatságos túlkapásai (Kazinczy-szótár készítése) Nagy nyelvújítók (Barczafalvi Szabó Dávid, Kölcsey, Szemere Pál, Kazinczy stb.) VAGY látogatás a helyi Levéltárba. Összefoglalás, számonkérés	4
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none">– a nyelv állandóságának és változásának megfigyelése különböző korok szövegeiben– a szókincs változása, régi kifejezések, jövevényszavak gyűjtése irodalmi és beszélt nyelvi szövegekből– a nyelvújítás és a nyelvújítók néhány szóalkotási módjának megismerése– a magyar nyelv eredete, a nyelvrokonság hipotéziseinek megismerése		rovásírás, nyelvemlék, nyelvújítás, nyelvcsalád, nyelvrokonság, jövevényszó

Témakör	VI. Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	Órakeret
Törzsanyag	A szövegek sajátosságainak megfigyeltetése, főbb fajtáinak tudatosítása: lineáris és nem lineáris, hagyományos és digitális szövegek Digitális és/vagy nyomtatott szótárak használata	2
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none">A szövegek sajátosságainak megfigyeltetése, főbb fajtáinak tudatosítása: lineáris és nem lineáris, hagyományos és digitális szövegekDigitális és/vagy nyomtatott szótárak használataA szövegek sajátosságainak megfigyeltetése, főbb fajtáinak tudatosítása: lineáris és nem lineáris, hagyományos és digitális szövegekDigitális és/vagy nyomtatott szótárak használata		szöveg, hagyományos szöveg, digitális szöveg, lineáris szöveg, nem lineáris szöveg

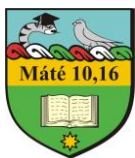
8. JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK ÉS MUNKAFORMÁK AZ 5–8. ÉVFOLYAMON

A pedagógia tudománya nagyon sok és sokféle tanulási és oktatási stratégiát ismer. Az oktatás meghatározó eleme azonban maga a tanár (McKenzie-jelentés, 2007.) A **tanár személyisége**, szerepéről szóló tudása és ars poeticája, szakmai-módszertani felkészültsége, az általa tanított gyerekek adottságai, érdeklődésük, felkészültségük, az iskola szakmai-pedagógiai elvárásrendszere határozza meg, hogy a tanár egy osztályban milyen tanulásszervezési módokat, oktatási módszereket, munkaformákat választ.

A tanár tanít: ismereteket ad át, ezáltal hagyományt örökít, értékeket közvetít. A tanár irányít: tanulási folyamatokat, differenciálást, tehetséggondozást. A diákokkal, illetve az irodalmi művekkel való folyamatos párbeszéd révén irányítja tanítványai iskolai érzelmi nevelését. A tanár nevel és fejleszt: kompetenciákat, személyiséget. A tanár segít: segíti a diákokat a kognitív struktúrák kialakításában, az olvasási stratégiák elsajátításában, az önálló értelmezések létrehozásában. Segíti tanítványait az egyéni, illetve a csapatban végzett, együttműködésen alapuló munkavégzés képességének kialakításában. Segíti a diákokat abban, hogy felismerjék az irodalom örökérvényű alkotásainak folyamatosan változó jelentését, a jelentések megalkotásában a hagyomány és a befogadó szerepét.

Tanítási-tanulási stratégiák

Ez az összetett tanárszerep indokolja, hogy ne egy kitüntetett stratégia uralja a magyar nyelv tanítását. A tanár a tananyag típusához, illetve az általa tanított diákközösséghez, iskolája programjához és technikai felszereltségéhez igazítva választhat több oktatási stratégia közül. A hagyományos, tanárközpontú oktatási, tanulási stratégiákat javasolt bizonyos tananyagrészekre szorítani: korszakok, korstílusok, filozófiai irányzatok stb. A tananyagok

feldolgozásában döntően a tanulóközpontú, kooperatív munkaformák alkalmazása javasolt. Fontos, hogy a tanórák változatosak, s ezáltal is motiválók legyenek.

A képzés 2. szakaszának 1–2. évében (5–6. évfolyam) döntően a gamifikáció és a kooperatív tanulási-tanítási technikák alkalmazása javasolt. A tematikus-motivikus tananyagszervezés lehetővé teszi, hogy a tanár-diák párbeszéd mellett kitüntetett szerepet kapjon a tanulócsoporthoz tagjai között létrejövő párbeszéd, a csoportban kibontakozó kreatív alkotómunka, az önálló munkavégzés, tanulás kialakítása.

A képzés 2. szakaszának 3–4. (7–8. évfolyam) évében a játékosítás és a kooperatív tanulási-tanítási módszerek mellett az önálló tanulási módszerek kialakítása javasolt (önálló kutatómunka, beszámolók készítése, előadása, önálló jegyzetelés tanulása, tanulási módszerek tanítása).

Tanulásszervezési módok

Javasolt tanulásszervezési módok: a gamifikáció, a hagyományos játékok adaptálása, illetve a digitális játékok felhasználása, létrehozása a tananyag feldolgozásában. A reflektív és interaktív módszerek alkalmazása (szakaszos olvasás, kooperatív csoportmunkák, projekt munkák, drámajátékok, újságszerkesztés stb.) a gyerekek motiváltságát növeli. A tanárközpontú és a diákközpontú, az „analóg” (egy munkafolyamat uralja az órát) és a digitális módszereknek (IKT-alapú, párhuzamos munkafolyamatok) összekapcsolása egy órán belül is lehetséges. A frontális tanításnak is van létjogosultsága, ha az nem uralja az egész tanítási folyamatot.

Fontos szerepe van az osztálytermen kívüli tanulásnak (színház- és múzeumlátogatás, könyvheti események stb.), egyes tanulási-tanítási munkaszakaszban a jelenség alapú oktatásnak, azaz a különböző tanulási területek összekapcsolásának.

Oktatási módszerek

Az oktatási módszerek közül javasoltak: az előadás, a magyarázat, az elbeszélés, a játékosítás, a szerepjátékok, házi feladatok. Az irodalmi művek és a filmek összekapcsolása, az irodalmi alkotások és filmes adaptációk összevetése, jelenetek dramatikus ábrázolása. Meseírás, jelképek értelmezése fűrtábrával. Digitális projektek; gondolattérképek; hagyományosan vagy digitális applikációkkal megrajzolt szereplők, szereplőkapcsolatok; előadások stb. Irányított szempontok alapján szövegértési és szövegalkotási gyakorlatok. Digitális és hagyományos szótárak, szakirodalmi művek használata (Szimbólumtár, Szinonima szótár, A magyar nyelv értelmező szótára stb.).

Munkaformák

A munkaformák közül a frontális osztálymunka használata mellett elsősorban a páros munka, a csoportmunka, kooperatív és projektmunka, az egyénre szabott (individualizált) munkaforma és a differenciált tananyag-feldolgozás javasolt.